

La unitat 'indepe' que mai ha existit

ERC s'ubica com a partit català referencial a Madrid amb una abstenció estratègica davant la investidura fallida de Pedro Sánchez, mentre Junts per Catalunya navega entre les seves contradiccions

Roger Palà

El portaveu d'ERC al Congrés, Gabriel Rufián, a la tribuna intervenint al debat d'investidura. Foto: Juan Carlos Rojas / ACN

Els votants independentistes viuen temps de desconcert. La unitat, aquell vell mantra sobre el qual va pivotar la política durant el procés sobiranista, ja fa temps que va saltar pels aires. Molta gent està confusa. **Com pot ser que no hi hagi unitat d'acció?** Com pot ser que els partits independentistes no s'entenguin entre ells i, en canvi, facin acords amb el PSOE o el PSC? N'hem tingut múltiples exemples durant les últimes setmanes, començant per la [Diputació de Barcelona](#), passant per l'[AMB](#), i acabant pels diferents posicionaments estratègics que han tingut ERC i Junts per Catalunya amb la investidura de Pedro Sánchez: **ERC s'ha abstingut mentre que JxCat hi ha votat en contra.** El resultat final és conegut: la manca d'acord entre PSOE i Unides Podem ha acabat amb una nova **investidura fallida**. S'activa el rellotge de la repetició electoral i si no hi ha una nova investidura exitosa en menys de dos mesos, al novembre hi tornarà a haver eleccions a Espanya.

Com pot ser que la unitat s'hagi esfumat? La pregunta hauria de ser una altra: **ha existit mai, la unitat 'indepe'**, més enllà de la retòrica i els manifestos inflamats de l'11 de setembre? La resposta és que no. Fins i tot en els moments en què, de cara a la galeria, els partits independentistes pregonaven la màxima unitat, de portes endins les divergències eren més que notables. Fins i tot en els temps de la llista única de Junts pel Sí, [els punyals anaven que volaven](#). Ara que no hi ha cap gran objectiu estratègic ni cap fita històrica tipus 1 d'Octubre... tot ha saltat pels aires i la manca d'unitat es fa encara més explícita. Però ningú s'hauria de sorprendre: si mirem la política catalana dels últims vint anys, només farem que constatar que **ERC i el món convergent mai s'han entès i sempre han tingut divergències enormes**, sobretot en matèria social. En molts pobles i ciutats de Catalunya, ERC i Junts per Catalunya són l'expressió de "l'esquerra" i "la dreta" de tota la vida. Durant el procés alguns han volgut fer veure que aquestes diferències no existien, o que s'havien diluït, o que tot havia canviat. Però està clar que no és així.

La portaveu de JxCat al Congrés, Laura Borràs. Foto: Juan Carlos Rojas / ACN

Perquè ERC s'absté en la investidura de Sánchez i JxCat ha votat que no?

Segons alguns independentistes abrandats, l'abstenció d'ERC és deguda a que ja no té res de republicana ni d'independentista, i simplement s'ha venut al PSOE a canvi de cadires (o, com apunten alguns aixecant la cella, a canvi d'indults). En canvi, Junts per Catalunya representaria l'essència de la desobediència i la unilateralitat. Però aquesta anàlisi és massa simplista. És cert que **ERC fa temps que defensa un independentisme més pragmàtic**, que busca bastir ponts amb les esquerres estatals de Podem i també amb el PSOE. I és cert que dins de Junts per Catalunya hi conviuen diverses ànimes, algunes representants d'un independentisme molt intransigent o unilateral, i d'altres més hereves del 'peix al cove' convergent de sempre.

Però això no ho explica tot. Una de les claus del posicionament de Junts per Catalunya és que **els diputats del grup que encapçala Laura Borràs són irrellevants a l'hora de decantar majories**. I per tant, no hi perd res mostrant-se intransigent. JxC va aconseguir set diputats a les eleccions espanyoles, però compta només amb 4 vots hàbils al congrés, perquè els diputats electes Jordi Sánchez, Josep Rull i Jordi Turull són a la presó i no han renunciat a les seves actes. És ERC qui talla ara el bacallà català a Madrid, amb els seus 15 diputats (14 hàbils, doncs Junqueras tampoc pot votar des de la presó). Una realitat que cou a més d'un vell (o nou) convergent. Si els vots de Junts per Catalunya haguessin pogut servir per a alguna cosa, sens dubte que els hereus de la vella Convergència haurien intentat incidir (només cal veure què ha passat a la Diputació de Barcelona, on els vots convergents sí eren decisius). El relat que presenta la neoconvergència com l'independentisme rupturista i pur té algunes vies d'aigua.

El paper negociador que abans tenia l'antiga convergència, i que havia servit per decantar nombroses majories -sovint, en favor del PP, fins i tot en l'època dura d'Aznar- ara l'ostenta la nova ERC pragmàtica junquerista, capitanejada per Gabriel Rufián. Per tant, JxCat no hi perd res en mostrar-se contra més radical millor. Fent-ho, aspira a captar l'electorat independentista més pur i decebut amb el que considera renúncies i rebaixes per part dels partits sobiranistes. Aquest sector representa un gruix electoral rellevant i pot decantar majories dins de l'independentisme.

Què pretén Gabirel Rufian amb el seu discurs pragmàtic?

Amb el seu discurs, ERC envia missatges en dues direccions. En primer lloc, busca consolidar la via de l'independentisme pragmàtic, que pot atraure a molts ciutadans que s'han sentit decebuts amb la dinàmica del procés. No només aquells catalanistes més moderats i que no volen soroll, sinó també independentistes de tota la vida que, sentint-se'n, recelen de l'independentisme màgic, de les desobediències sense gaire sentit i de les **'DUI fake' com la del 27-O**. ERC segueix el seu camí per convertir-se en el 'catch all party' sobiranista i catalanista.

El discurs pragmàtic d'ERC funciona, com s'ha vist a les eleccions espanyoles -que va guanyar [amb un molt bon resultat](#)- i a les municipals -on ha acabat rivalitzant en el PSC en molts àmbits. Li permet captar vots tant de la vella Convergència com dels Comuns, i créixer en dues direccions. El canvi del 'no' a l'abstenció en la segona votació ofereix dues imatges potents: en primer lloc, la de la unitat estratègica amb l'esquerra abertzale. I en segon lloc, **presenta l'independentisme català com una via ordenada, seriosa i responsable**. Mentre PSOE i Podem es barallen -segons alguns, per cadires i ministeris- ERC es mostra com a una força generosa que vol facilitar un govern d'esquerres a Espanya encara que no hi guanyi res. Probablement és el que vol l'elector mitjà d'ERC, que recela del PSOE de Pedro Sánchez però que sap que, en el context actual, no hi ha alternativa millor.

L'aposta pel diàleg d'ERC, sabent que a Madrid ningú vol dialogar, està més pensada per obtenir rèdits dins de Catalunya que cap a fora. ERC vol mostrar-se com la força de govern que realment pot decidir. Rufián, de fet, fins i tot ha intentat mostrar-se com a força medidora entre el PSOE i Podem - sense gaire èxit.

Han de tenir ministres els Comuns en un govern de coalició?

L'actual situació també ha tornat a mostrar la poca capacitat d'incidència dels Comuns en la dinàmica negociadora de Podem. Jaume Asens no va desaproveitar els seus minuts a la tribuna del Congrés, amb un discurs sòlid en què va apel·lar a les essències perdudes del PSOE republicà d'Indalecio Prieto. **Asens va citar el Pacte de Sant Sebastià entre les forces republicanes**

catalanes i espanyoles que va ser un dels gèrmens de la segona República, i va citar el Companys més internacionalista: “Catalunya no pot avançar si Espanya no avança, però Espanya no pot avançar sense Catalunya”.

Però més enllà d'això, els Comuns no han tingut un paper actiu (com a mínim públicament) en les negociacions entre Podem i el PSOE, que han estat capitanejades per Pablo Echenique. Els Comuns representen gairebé 600.000 vots dels 3,7 milions de votants d'Units Podem del passat 28-A. Asens, persona de màxima confiança de Pablo Iglesias, ho tindrà complicat per fer-se un lloc al Congrés i articular un discurs d'esquerra catalana diferenciada tant de Podem com de l'independentisme. Però en cap moment del debat polític s'ha plantejat, per exemple, si en un executiu de coalició entre el PSOE i Podem els Comuns haurien de tenir algun ministeri.